

เรื่อง การสืบทอดพระพุทธรูป ประจำเมืองในสมัยพระพุทธเจ้าหลวง

รายละเอียด

ในคราวที่มีการสร้างพระราชวังสวนดุสิต เป็นที่ประทับใหม่ เนื่องด้วยมีแนวพระราชดำริสร้างพระราชวังในพื้นที่กว้างขวาง ร่มรื่น มีการขุดคลองและอ่างหยกไว้กักเก็บน้ำภายในพระราชวัง ตลอดถึงพระราชดำริสร้างวัดประจำพระราชวังด้วย ซึ่งต่อมาเรารู้จักกันในนามสามัญว่า “วัดหินอ่อน” อันมีชื่อเป็นทางการว่าวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม นั้นเอง

การสร้างวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ในครั้งนั้นมีนายช่างใหญ่แห่งกรุงรัตนโกสินทร์คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเป็นผู้วางผังวัดพระอุโบสถที่มีความงดงามปรากฏจนถึงปัจจุบัน และถูกกล่าวขานไปทั่วโลก ตลอดจนทรงมีแนวพระราชดำริให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงคัดเลือกพระพุทธรูปที่มีศิลปกรรมทั้งงดงามสกุลช่างต่าง ๆ นำมาประดิษฐานไว้บริเวณระเบียงคต พระอุโบสถ ตลอดจนจำลองบางองค์มาประดิษฐานในคราวนี้ด้วย

การคัดเลือกพระพุทธรูปมาประดิษฐานในครั้งนั้นหมายที่จะเป็นพิพิธภัณฑสถานกลางแจ้งเปิดให้คนทั่วไปเข้ามาศึกษาศิลปะนั้นเอง นำไปสู่การค้นหาพระพุทธรูปที่เก่าแก่ตามหัวเมืองต่าง ๆ ของไทยรวมไปถึงที่เมืองตากที่พบว่าพระพุทธรูปที่เก่าแก่องค์หนึ่งของเมืองตากคือ “หลวงพ่อแสงทอง” เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสมัยเชียงแสน สิงห์สาม มีเรื่องเล่าว่ามีนิมิตจากหลวงพ่อบุญมาเจ้าอาวาสองค์หนึ่งวัดเขาแก้ว นิมิตถึงพระพุทธรูปองค์หนึ่งประดิษฐานอยู่ในวิหารร้างบริเวณเมืองโบราณที่ชื่อว่า “เมืองตื่น” เมืองดังกล่าวตั้งอยู่ทางเหนือของเขื่อนภูมิพล ในนิมิตฝันว่าท่านเห็นแสงจากนั้นพระพุทธรูปได้เปล่งแสงลอยข้ามฟ้าจากป่าเมืองร้าง มาลอยวนเหนือตัวเมืองตาก และมาหยุดสถิตอยู่เหนือเขาแก้ว ซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดมณีบรรพตวรวิหาร (วัดเขาแก้ว) หลวงพ่อบุญมา เจ้าเมืองตาก จึงสืบหาเมืองร้างดังกล่าวและเดินทางด้วยเท้า เข้าป่าเหนือลำแม่น้ำปิง นานกว่า ๒๐ วัน จึงค้นพบ “เมืองตื่น” ภายในเมืองโบราณมีวิหารร้างสภาพปรักหักพัง ภายในมีพระพุทธรูปทองสำริด ลักษณะดังเช่นที่หลวงพ่อนิมิตถึง จากนั้นคณะจึงได้อัญเชิญ และล่องแพมาตามลำน้ำแม่ตื่น เกิดแพแตก ทำให้องค์พระพุทธรูปจมน้ำและต้องดำน้ำงมขึ้นมาใหม่ถึง ๓ ครั้ง ใช้เวลาเดินทางล่องมาตามลำน้ำแม่ปิงถึง ๗ วัน ๗ คืน ผ่านอุปสรรคนานัปการ

กระทั่งมาถึงท่าโพธิ์ ชุมชนตัวเมืองตาก (ปัจจุบันท่าโพธิ์ได้ถูกถม สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เพื่อขยายตัวเมือง สภาพเป็นถนนร้านค้า ช่วงบริเวณหน้าธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขาตาก) ซึ่งเป็นเวลารุ่งเช้า แสงอาทิตย์จับต้องที่องค์พระสะท้อนแสงสีทองงดงาม คณะอัญเชิญและชาวเมืองตากที่รอรับ ได้พร้อมใจตั้งชื่อพระพุทธรูปปางมารวิชัยที่อัญเชิญมาจากเมืองตื่น เมืองโบราณว่า “หลวงพ่อแสงทอง” ต่อมา เรียกเพี้ยนเป็น “หลวงพ่อแสงทอง” สืบมาทุกวันนี้ในช่วงปีใหม่ไทยเรามีโอกาสได้ร่วมกันสงฆ์นำท่านเพื่อเป็นสิริมงคลของเมืองและชาวเมืองตาก เป็นขวัญและกำลังใจในการเริ่มต้นปีใหม่ไทยต่อไป

ที่มาของเรื่อง ตำนานพระพุทธรูปสำคัญมณฑลประเทศไทย กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

คำสำคัญ : พระพุทธรูป

ที่มา : <http://www.m-culture.in.xn--th-qqiay3gtda9a8ed6cxcu1a7hk0>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2022-02-03

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=2066&code_db=610001&code_type=TK001

The Office Of Academic Resource Information And Technology